

3579

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

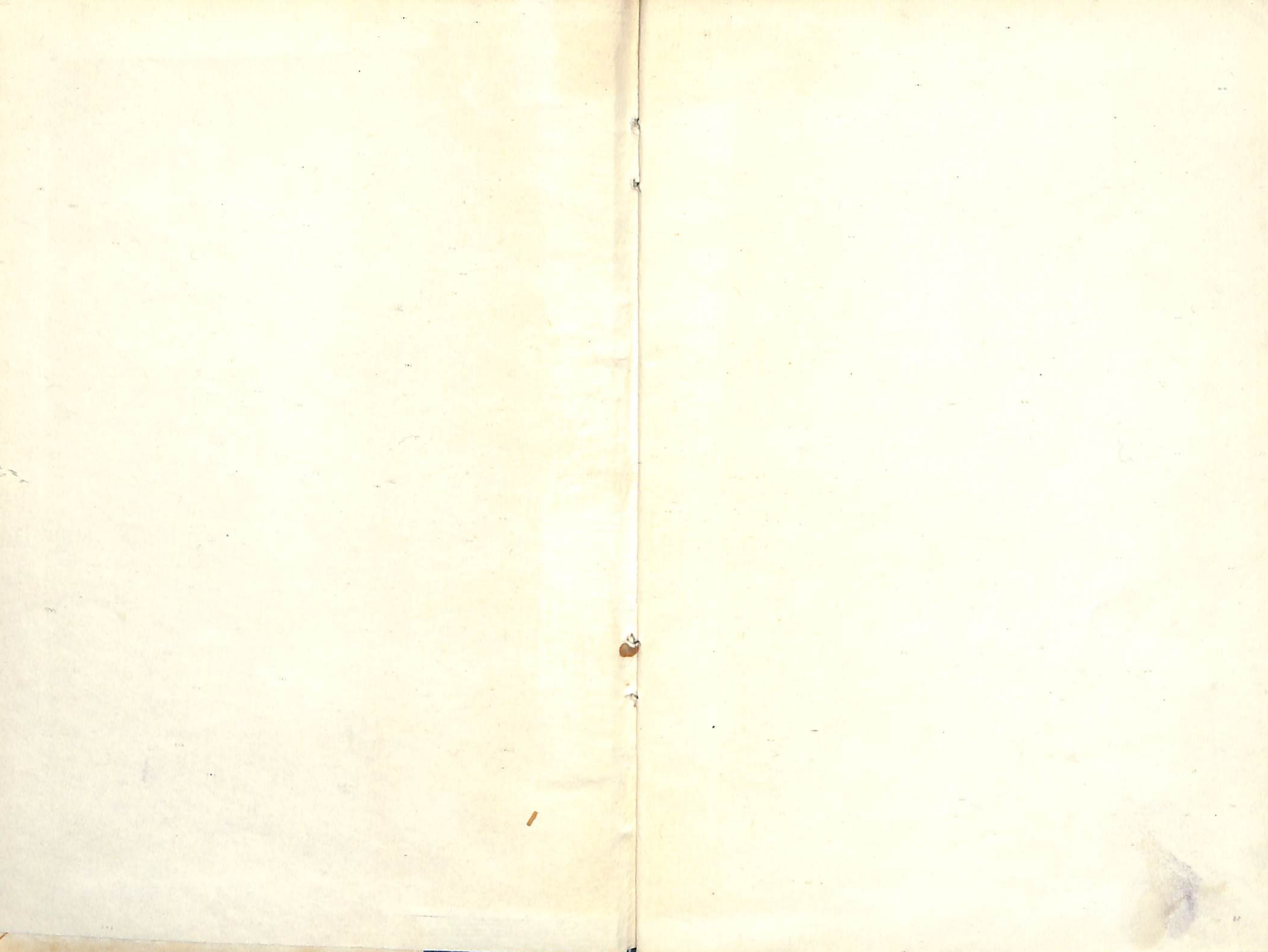
ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ՈՒ ԱՄԵ-
ՆԱԶԳԱՎՈՐ ԳՅՈՒՂԱ-
ՑԻՈՒԹՅԱՆ ԴԻԿՏԱՏՈՒ-
ՐԱՅԻ ԼՈԶՈՒՆԳԻ ՄԱՍԻՆ
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ՆԱԽԱՊԱՏ-
ՐԱՍՏՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱ-
ՇՐՋԱՆՈՒՄ

3K33

7-94

ՊԵՏԼՐԱՏ—ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ ● 1938

Արմ.

3-14692

3K33

7-94

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ՈՒ ԱՄԵՆԱԶԳԱՎՈՐ
ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՅԻ
ԼՈԶՈՒՆԴԻ ՄԱՍԻՆ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ
ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱ-
ՇՐՋԱՆՈՒՄ

Պատասխան ընկ. Ս. Պախալսկայա

ИЗБ. № 5853

ՊԵՏԼԻՍ

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1938

20 NOV 2009

27 JUN 2005

ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ՈՒ ԱՄԵՆԱԶԲԱՎՈՐ ԳՅՈՒՂԱ-
ՑԻՈՒԹՅԱՆ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՅԻ ԼՈՁՈՒՆԳԻ ՄԱՍԻՆ
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ՆԱԽԱԳԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱ-
ՇՐՋԱՆՈՒՄ

Պատասխան ընկ. Ս. Պոկրովսկու

Ընկ. Պոկրովսկի:

Յեռ կարծում եմ, վոր ս. Թ. մայիսի 2-ի թվակիր ձեր նամակը վո'չ առիթ, վո'չ ել հիմք ե տալիս մանրամասն, այսպես ասած՝ կետ առ կետ պատասխանելու համար: Իսկն առած՝ ընկ. Յան-սկու նամակի հետ համեմատած նա առանձնապես վոչ մի նոր բան չի տալիս: Յեթե յետ այնու-ամենայնիլ պատասխանում եմ ձեր նամակին, ապա այն պատճառով, վոր նա պարունակում ե 1917 թվականի ասյ-րիլ—մայիս ժամանակաշրջանի կամենեվչինայի ուղղա-կի ռեառավրացիայի միջանի տարրեր: Կամենեվչինայի ռեա-տավրացիայի այդ տարրերի մերկացման համար ե միայն, վոր յետ հարկավոր եմ համարում կարճ պատասխանել ձեր նամակին:

1) Ձեր նամակում դուք ասում եք, վոր «Փետրվարից մինչև Հոկտեմբերը ձգվող ժամանակաշրջանում իրոք մենք ունեյինք դաշինք ամբողջ գյուղացիության հետ լոգունգը», վոր «Փետրվարից դեպի Հոկտեմբեր ձգվող ժամանակա-շրջանում կուսակցութունը պնդում ե պաշտպանում եր իր հին լոգունգը գյուղացիության նկատմամբ—դաշինք ամբող-ջությամբ վերցրած ամբողջ գյուղացիության հետ»:

Նախ, դուրս ե գալիս, վոր Հոկտեմբերի նախա-պատրաստման ժամանակաշրջանում (այսինքն—Հոկտեմբեր) բոլշևիկներն իրենց խնդիր չէին դնում ամենաչքավոր գյուղացիության և ունեոր գյուղացիների միջև ակոս քա-

И. СТАЛИН

О ЛОЗУНГЕ ДИКТАТУРЫ ПРОЛЕТАРИАТА
И БЕДНЕЙШЕГО КРЕСТЬЯНСТВА В ПЕРИОД
ПОДГОТОВКИ ОКТЯБРЯ

Армгиз—Издательство полнт. литературы,

Ереван, 1938

չէլը, այլ գյուղացիութիւնը վերցնում էլին վորպէս մի ամբողջութիւն:

Յերկրորդ, դուրս ե գալիս, վոր Հոկտեմբերի նախապատրաստման ժամանակաշրջանում բողջեկիները «պրոլետարիատի ու գյուղացիութեան գիկտատուրա» հին լոգունդը չփոխարինեցին «պրոլետարիատի ու ամենաչքաւոր գյուղացիութեան գիկտատուրա» նոր լոգունդով, այլ մնում էլին հին դերքերի վրա, վոր ամէլ եր Լենինը «Յերկու տակտիկա» բողջութեամբ 1905 թվականին:

Յերրորդ, դուրս ե գալիս, վոր Հոկտեմբերի նախապատրաստման ժամանակաշրջանում (1917 թվականի մարտ—հոկտեմբեր) խորհուրդների տառանումների ու համաձայնողականութեան դեմ, խորհուրդներում ու ճակատում միջակ գյուղացիութեան տառանումների դեմ, հեղափոխութեան ու հակահեղափոխութեան միջև տատանակելու դեմ, այն տատանումների ու համաձայնողականութեան դեմ պայքարելու բողջեկիյան քաղաքականութիւնը, վորոնք առանձնապէս սուր բնույթ էլին ընդունել հուլիսյան սրերին, յերբ խորհուրդները ես—եր ու մենչեիկ համաձայնողականների գլխավորութեամբ համաքաղ ընթացան հակահեղափոխական գնահատումների հետ բողջեկիներէ մեկուսացման դրծում,—դուրս ե գալիս, վոր բողջեկիյան պայքարը գյուղացիութեան վորոշ խավերի այս տատանումների ու համաձայնողականութեան դեմ առարկայազուրկ ու բացարձակապէս անհարկավոր պայքար եր:

Վերջապէս, դուրս ե գալիս, վոր Կամենեւի իրավացի յեր, յերբ 1917 թվի ապրիլ—մայիսին պաշտպանում եր պրոլետարիատի ու գյուղացիութեան գիկտատուրայի հին լոգունդը, իսկ Լենինը, վորն այդ լոգունդն արգեն հնացած եր համարում ե պրոլետարիատի ու ամենաչքաւոր գյուղացիութեան գիկտատուրա նոր լոգունդն եր հռչակել, իրավացի չեր:

Իսկական ե դենք այս հարցերը, վորպէսզի հասկանանք ամբողջութեամբ առած ձեր բովանդակ նամակի ամբողջ անհեթեթութիւնը:

Իայց քանի վոր դուք Լենինի յերկերից ստնված առանձին ցիտատների մեծ սիրող եք, դիմենք ցիտատներին:

Մեծ Զանք հարկավոր չե ապացուցելու համար, վոր հեղափոխութեան հետագա զարգացման տեսակետից Ռուսաստանի աղբարային հարարերութիւնների մեջ Փետրվարյան հեղաշրջումից հետո նոր բան Լենինը համարում եր վո՛չ թէ պրոլետարիատի ու ամբողջութեամբ առած գյուղացիութեան շահերի ընդհանրութիւնը, այլ ամենաչքաւոր գյուղացիութեան պառակտումն ունեւոր գյուղացիութիւնից, վորոնցից առաջինը, «այսինքն՝ ամենաչքաւոր գյուղացիութիւնը, ձգվում եր դեպի պրոլետարիատը, իսկ յերկրորդը, «այսինքն՝ ունեւոր գյուղացիութիւնը, գնում եր ժամանակավոր կառավարութեան հետեից:

Ահա թէ ինչ եր առում Լենինն այդ մասին 1917 թվականի ապրիլին՝ բանալիճեկով Կամենեւի ու Կամենեւիչիչիչայի դեմ:

«Պրոլետարական կուսակցութեան համար անթույլատրելի չե իր հույսերն այժմ դնել շահերի ընդհանրութեան վրա գյուղացիութեան հետ» (տե՛ս Լենինի ճառը 1917 թ. ապրիլի կոնֆերենցիայում, հ. XX, էջ 245):

Ապա.

«Յրդեն հիմա մի շարք գյուղացիական համագումարների վճռանքում մենք տեսնում ենք աղբարային հարցի լուծման համար մինչև Սահմանադիր ժողովն սպասելու միտքը,—նա ունեւոր գյուղացիութեան հաղթութեան ե, գյուղացիութեան, վորը հակվում ե դեպի կադետները» (տե՛ս Լենինի ճառը Պետրոգրադի համաքաղաքային կոնֆերենցիայում 1917 թ. ապրիլին, հ. XX, էջ 176):

Այնուհետե.

«Հնարավոր ե, վոր գյուղացիութիւնը կվերցնի ամբողջ հողն ու ամբողջ իշխանութիւնը: Յեւ վո՛չ միայն չեմ մոռանում այս հնարավորութիւնը, իմ մտահորիզոնը չեմ սահմանափակում միայն այսօրվա սրով, այլ ուղղակի ու ճշգրիտ ձեակերպում եմ աղբարային ծրագիրը՝ հաշվի առնելով նոր յերեւոյթը—բարակների ու ամենաչքաւոր գյուղացիների ալելի խոր պառակտումը տնտեսաւոր—գյուղացիներից» (տե՛ս Լենինի «Նամակներ տակտիկայի մասին» ապրիլյան հոգվածը, հ. XX, էջ 103):

Ահա թէ ինչի մեջ եր տեսնում Լենինը նորն ու կարևորը

1 Ընդգծումն իմն ե: Ի. Սա.:

գյուղի նոր պայմաններում՝ Փետրվարյան հեղափոխության թվունից հետո:

Ահա թե ինչից եր յերնում Լենինը կոստակցության քաղաքականությունը 1917 թվականի հետփետրվարյան ժամանակաշրջանում կառուցելիս:

Այս դրույթից եր յերնում Լենինը, յերբ նա խոսում եր Պետրոգրադի համաքաղաքային կոնֆերենցիայում 1917 թվականի ապրիլին.

«Այստեղ տեղում միայն մենք արդեն իմացանք, վոր Բ. և Զ. Պ. Խորհուրդն իշխանությունը տվել ե ժամանակավոր կառավարությանը: Բ. և Զ. Պ. Խորհուրդը պրոլետարիատի ու զինվորների ղեկատուության իրականացումն ե. վերջինների մեջ մեծամասնութունը գյուղացիներ են: Հենց այս ե պրոլետարիատի ու գյուղացիության ղեկատուության: Բայց այս «գլխատուրան» համաձայնության մեջ ե մտել բուրժուազիայի հետ: Հենց այստեղ ե, վոր հարկավոր ե «հիմ թուլեիզմի» վերանայումը» (տե՛ս Զ. XX, էջ 176):

Հենց այս դրույթից եր յերնում Լենինը, յերբ նա գրում եր 1917 թվականի ապրիլին.

«Ով խոսում ե այժմ «պրոլետարիատի ու գյուղացիության հեղափոխական-գեմակրատական ղեկատուության» մասին միայն, նա հետ ե մոռցել կյանքից, նա դրա շնորհիվ իրոք անցել ե մանր բուրժուազիայի կողմը՝ ընդդեմ պրոլետարիական ղառակաղզային կռիվի, նրան հաքիաժող ե «բուլժեիկյան» մինչհեղափոխական հողվադյալ տաքիաների արխիվը հանձնել (կարելի չե անվանել՝ «հին բուլժեիկների» արխիվ)» (տե՛ս Զ. XX, էջ 101):

Հենց այս հոդի վրա յե, վոր ծնվել ե պրոլետարիատի ու ամենաչափար գյուղացիության ղեկատուության լոզունդը—պրոլետարիատի ու գյուղացիության ղեկատուության հին լոզունդի փոխարեն:

Ի՞նչ կարող եք ասել, ինչպես ե անում եք ձեր նամակում, վոր այդ արոցկիստական ցատկումն ե գեոևս չափարում ձե գյուղացիական հեղափոխության վրայով, բայց այդ նույնքան համոզիչ կլինի, ինչքան համոզիչ եր Կամենևի նամակորինակ այն առարկությունը, վորն ուղղված եր Լենինի դեմ 1917 թվականի ապրիլին: Լենինը միանշանակ

հաշվի յեր առնում այդպիսի առարկությունը, յերբ նա ասաց.

«Տրոցկիզմ—«ստանց թաղավորի, իսկ կառավարությունը բանվորական»: Այս ճիշտ չէ: Մանր բուրժուազիան կա, նրան դուք ոչե՛լ չի կարելի: Բայց նա ունի յերկու մաս: Նրա ամենաչափար մասը բանվոր ղառակարգի հետ ե դնում» (տե՛ս Զ. XX, էջ 182):

Կամենևիի սխալը, իսկ այժմ ձեր սխալը, ընկ. Պոկրով-ակի, այն ե, վոր դուք չեք կարողանում նշմարել ու ընդգծել մանր բուրժուազիայի, տվյալ դեպքում՝ գյուղացիության, յերկու մասերի միջև յեղած տարբերությունը, վոր չեք կարողանում գյուղացիության ամենաչափար մասը գտնել իր ամբողջությամբ առած գյուղացիության ամբողջ մասայից ե քրա վրա կառուցել կոսակցության քաղաքականությունը հեղափոխության առաջին ետապից, 1917 թվականին, նրա յերկրորդ ետապին անցնելու պայմաններում, վոր չեք կարողանում սրանից մակաբերել նոր լոզունդ, կոսակցության յերկրորդ ստրատեգիական լոզունդը պրոլետարիատի ու ամենաչափար գյուղացիության ղեկատուության մասին:

Հայրորդաբար ջննության առնենք «պրոլետարիատի ու ամենաչափար գյուղացիության ղեկատուության» լոզունդի պրակտիկ պատմությունը 1917 թվականի ապրիլից մինչև հոկտեմբերը՝ Լենինի աշխատություններում:

1917 թվականի ապրիլ.

«Ընթացիկ մոմենտի յուրորինակությունը Ռուսաստանում անցումն ե հեղափոխության առաջին ետապից, վորը պրոլետարիատի թերի գլխատակցականության ու թերի կազմակերպվածության շնորհիվ իշխանությունը տվեց բուրժուազիային,—գեպի նրա յերկրորդ ետապը, վորն իշխանությունը պետք ե տա պրոլետարիատի ու գյուղացիության ամենաչափար խաղի ձևերը» (տե՛ս Լենինի «Ապրիլյան թեզները», Զ. XX, էջ 88):

1917 թվականի հուլիս.

«Մենակ հեղափոխական բանվորներն են, յեթե նրանց անկցեն ամենաչափար գյուղացիները, վոր ե վիճակի յե հատերի ու կապիտա-

1 Բանվորական ու Զինվորական պատգամավորները: Հայ. հրատ. Խմբ.:

2 Ընդգծումն իմն ե: Ի. Ստ.:

1 Ընդգծումն իմն ե: Ի. Ստ.:

լիստների գիմադրությունը, տանելու ժողովրդին դեպի հողի նվաճումն առանց փրկադնման, դեպի լիակատար ազատություն, դեպի հաղթություն սովի դեմ, դեպի հաղթություն պատերազմի դեմ, դեպի արդար ու հաստատուն հաշտություն» (տե՛ս հ. XXI, էջ 77)։

1917 թվականի ոգոստոս.

«Ամենաչափար գյուղացիութեանը (կիսապրոլետարներին, ինչպես ասում է մեր ծրագրերը) ղեկավարող պրոլետարիատն է միայն, վոր կարող է վերջացնել պատերազմը դեմոկրատական հաշտությամբ, բուժել նրա հասցրած վերքերը, սկսել անպայման անհրաժեշտ ու անհետաճելի դարձած ջայլերը դեպի սոցիալիզմ, — այսպես է մեր դասակարգային քաղաքականության վորոշումն այժմ» (տե՛ս հ. XXI, էջ 111)։

1917 թվականի սեպտեմբեր.

«Պրոլետարների ու ամենաչափար գյուղացիների դիկտատուրան է միայն ընդունակ կտրելու կապիտալիստների գիմադրությունը, հայտարարելու իշխանության իսկապես վաճաճ համարձակությունն ու վճռականությունը, ապահովելու իր համար մասսաների խանդավառ, անձնավեր, ճշմարտապես հերոսական աջակցությունը թե՛ բանակում, թե՛ գյուղացիության մեջ» (տե՛ս հ. XXI, էջ 147)։

1917 թվականի սեպտեմբեր — հոկտեմբեր, «Բոլշևիկներն արդյոք կպահեն իրենց ձեռքում պետական իշխանությունը» բրոշյուր, վորտեղ Լենինը բանավիճում է «Новая жизнь»-ի դեմ։

«Կամ1 ամբողջ իշխանությունը բուրժուազիային — այս բոլոր դուք վաղուց է, վոր չեք պաշտպանում, ինքը բուրժուազիան էլ չի համարձակվում նույնիսկ ծաղուռ հանել այս մասին՝ իմանալով, վոր արդեն ապրիլի 20—21-ին այդպիսի իշխանությունը ժողովուրդն ուսի մի շարժումով թոթափեց ու այժմ կթոթափի յեռապատիկ ալեյի վճռաբար, անողորմարար։ Կամ1 իշխանությունը մանր բուրժուազիային, այսինքն՝ նրա կապիտալային (դաշինք, համաձայնություն) բուրժուազիայի հետ, վորովհետե մանր բուրժուազիան չի ցանկանում և չի կարող ինքնուրույնաբար և անկախորեն վերցնել իշխանությունը, ինչպես ապացուցել է բոլոր հեղափոխությունների վորձը, ինչպես ապացուցում է նաև տնտեսադիտությունը, վորը պարզաբանում է, վոր կապիտալիստական յերկրում կարելի չէ կողմնակից լինել կապիտալին, կարելի չէ կողմնակից լինել աշխատանքին, բայց արանքում կանգնած մնալ չի կարելի։ Այդ կողմից Ռուսաստանում ալեյի քան տասնյակ յեղանակներ է փորձել կես տարի ու ամբարշտել է։ Կամ1, վերջապես, ամբողջ իշխանությունը պրոլետարներին ու ամենաչափար գյուղացիներին ընդ-

դեմ բուրժուազիայի՝ սրա դիմադրությունը կտրելու համար։ Այս դեռևս փորձված չէ, և այդ դուք էք, «Новая жизнь»-ի պարոններ, վոր խորհուրդ չեք տալիս ժողովրդին, նրան վախեցնելով ձեր սեփական ահաբեկիչությամբ բուրժուազիայի հանդեպ։ Վոչ մի չորրորդ բան հնարել անդամ չի կարելի» (տե՛ս հ. XXI, էջ 275)։

Սրանք են փաստերը։

Դուք Հոկտեմբերի նախապատրաստման պատմությունն ինչ առնված այս բոլոր փաստերն ու անցքերը «բարեհաջող կերպով» շրջանցում, «բարեհաջող կերպով» ջնջում եք լաշևիզմի պատմությունից բոլշևիկներին պայքարը Հոկտեմբերի նախապատրաստման ժամանակաշրջանում ընդդեմ այն «գյուղացի-տնտեսապետների» տատանումների ու համաձայնողականության, վորոնք այն ժամանակ նստած էին խորհուրդներում, «բարեհաջող կերպով» քաղում եք Լենինի լոզունդը պրոլետարիատի ու ամենաչափար գյուղացիության դիկտատուրայի մասին և դրա հետ մեկտեղ յերևակայում եք, թե դա բռնություն չէ պատմության նկատմամբ, լենինիզմի նկատմամբ։

Այս ցիտատներից, վորոնց քանակը կարելի չէր սակայնցնել, դուք պետք է տեսնեք, ընկ. Պոկրովսկի, վոր բոլշևիկները 1917 թվի փետրվարից հետո յեղակետ էին վերցնում վո՛չ թե գյուղացիությունն ամբողջությամբ առած, այլ նրա ամենաչափար մասը, նրանք դեպի Հոկտեմբեր էին դնում վո՛չ թե պրոլետարիատի ու գյուղացիության դիկտատուրա հիմ լոզունդի ներքո, այլ պրոլետարիատի ու ամենաչափար գյուղացիության դիկտատուրա նոր լոզունդի ներքո։

Սրանից յերևում է, վոր բոլշևիկներն այս լոզունդը կիրառում էին խորհուրդների տատանումների ու համաձայնողականության դեմ պայքարելիս, գյուղացիության այն վորոշ մասի տատանումների ու համաձայնողականության դեմ պայքարելիս, վոր նստած էր խորհուրդներում, մանր-բուրժուական դեմոկրատիայի վորոշ կուսակցությունների տատանումների ու համաձայնողականության դեմ պայքարելիս, կուսակցություններ, վորոնց անունն է՝ ես-երներ ու մենշևիկներ։

Սրանից յերևում է, վոր առանց պրոլետարիատի ու

ամենաչքավոր դյուզացիության դիկտատուրայի նոր լուրճնդի մենք չեյինք կարողանա հավաքել բավականաչափ հզոր քաղաքական բանակ, վորն ընդունակ լիներ հաղթահարելու ես-երների ու մենչեիկների համաձայնողականությունը, չեղոքացնելու դյուզացիության վորոշ մասի տատանումները, տապալելու բուրժուական իշխանությունը և այդպիսով հնարավոր դարձնելու բուրժուական հեղափոխությունը մինչև վերջը հասցնելը:

Սրանից յերևում է, վոր «մենք դեպի Հոկտեմբեր եյինք ընթանում և Հոկտեմբերին հաղթություն տարանք ամենաչքավոր դյուզացիության հետ մեկտեղ, յերբ կային կուլակության (նույնպես դյուզացիություն և) դիմադրություն և տառաժնումներ միջակ դյուզացիության կողմից» (տե՛ս իմ պատասխանն ընկ. Յան-սկուն):

Այսպիսով դուքս և գալիս, վոր 1917 թվականի ապրիլին, ինչպես նաև Հոկտեմբերի նախապատրաստման ամբողջ ժամանակաշրջանում, Լենինն եր իրավացի և վո՛չ թե կամենիք, իսկ դուք, ընկ. Պոկրովսկի, վոր ներկայումս ուստափրացիայի յեք յենթարկում կամենեի՞չինան, ընկնում եք, կարծես թե, վոչ-բոլորովին լավ ընկերության շրջան:

2) Ի հակադիմ վերը բոլոր ասածներին՝ դուք բերում եք Լենինի խոսքերն այն մասին, թե 1917 թվականի հոկտեմբերին մենք իշխանությունը վերցնում եյինք՝ ամբողջ դյուզացիության աջակցությամբ: Վոր մենք իշխանությունը վերցնում եյինք ամբողջ դյուզացիության վորոշ աջակցությամբ, այդ միանշամայն ճիշտ է: Բայց դուք մոռացել եք ավելացնել մի «մանրուճը»—ամբողջ դյուզացիությունն աջակցում եք մեղ Հոկտեմբերին, և Հոկտեմբերից հետո միայն այն չափով, վորչափով մենք մինչև վերջն եյինք հասցնում բուրժուական հեղափոխությունը: Սա շատ կարևոր «մանրուճ» է, վորը ավյալ դեպքում լուծում է հարցը: «Մոռանալ» այսպիսի կարևոր «մանրուճը» և սղդպիսով կոծկել ամենակարևոր հարցը՝ անթույլատրելի յի բողնեիկին, ընկ. Պոկրովսկի:

Ձեր նամակից յերևում է, վոր դուք ամբողջ դյուզացիության աջակցության վերաբերյալ Լենինի խոսքերը հակադրում եք «պրոլետարիատի ու ամենաչքավոր դյուզա-

ցիության դիկտատուրայի» վերաբերյալ՝ կուսակցության լուրճնդին, վոր նույն Լենինն և տվել: Բայց վորպեսզի Լենինի այս խոսքերը կարելի լինի հակադրել Լենինի յերկերից առնված նախորդ ցիտատներին, վորպեսզի հիմք լինի Լենինի նախորդ ցիտատները պրոլետարիատի ու ամենաչքավոր դյուզացիության դիկտատուրայի մասին հերքելու: Նույն Լենինի այն խոսքերով, վոր վերաբերում են դյուզացիությանն ամբողջությամբ վերցրած, դրա համար հարկավոր է ապացուցել գոնե յերկու բան.

Առաջին: Հարկավոր է ապացուցել, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխության մեղ գլխավորը բուրժուական հեղափոխությունը մինչև վերջը հասցնելն է: Լենինը գտնում է, վոր բուրժուական հեղափոխությունը մինչև վերջը հասցնելը «կողմնակի» արդյունքն է Հոկտեմբերյան հեղափոխության, վորն այդ խնդիրը լուծեց «անցողակի կերպով»: Հարկավոր է ամենից առաջ հերքել Լենինի այս դրույթը և ապացուցել, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխության մեղ գլխավորը վո՛չ թե բուրժուականի իշխանությունը տապալելը և իշխանությունը պրոլետարիատի ձեռքն անցնելն է, այլ բուրժուական հեղափոխությունը մինչև վերջը հասցնելը: Փորձեցեք ապացուցել այդ, ընկ. Պոկրովսկի, և այն ժամանակ յես պատրաստ եմ ընդունելու, վոր 1917 թվականի ապրիլից մինչև հոկտեմբերը մեղանում կուսակցության լուրճնդ յեղել և վո՛չ թե պրոլետարիատի ու ամենաչքավոր դյուզացիության դիկտատուրան, այլ պրոլետարիատի ու դյուզացիության դիկտատուրան: Ձեր նամակից յերևում է, վոր դուք, հնարավոր չհամարելով այս ավելի բան ունակ խնդիրը ձեղ վրա վերցնել, ճշնում եք սակայն «անցողակի կերպով» ապացուցել, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխության ամենակարևոր հարցերից մեկում (հաշտության հարցում, մեղ աջակցում եք իբր թե ամբողջ դյուզացիությունն՝ ի մի առած: Այդ, իհարկե, ճիշտ չէ: Այդ միանշամայն սխալ է, ընկ. Պոկրովսկի: Հաշտության հարցում դուք չեղիք-անցել եք քաղքենիական տեսակետի: Իրոք, հաշտության հարցն այն ժամանակ մեղ համար իշխանության հարց եր, վորովհետև իշխանությունը պրոլետարիատի ձեռքն անցնելով միայն կարելի յեր հույս ունենալ դուրս

դալու խմբերի խառնակա՜ն պատերազմից: Դուք յերևի մոռացել եք Լենինի խոսքերն այն մասին, վոր «սոստերազմը կարելի չե վերջացնել իշխանութիւնն ուրիշ դասակարգի ձեռք անցնելու դեպքում միայն», վոր «կորչի՞ պատերազմը—սվինը դեն գցել չի նշանակում, այդ նշանակում է իշխանութիւն անցումը մի ուրիշ դասակարգի ձեռքը» (տե՛ս Լենինի ճառը Պետրոգրադի համաքաղաքային կոնֆերենցիայում 1917 թվականի ապրիլին, հ. XX, էջեր 181 և 178):

Այսպէս, ուրեմն, յերկուսից մեկը. կա՛մ դուք պետք է ապացուցեք, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան մեջ գլխավորը բուրժուական հեղափոխութեանը մինչև վերջը հասցնելն է, կա՛մ դուք այս չեք ապացուցի, —և այն ժամանակ ինքն իրեն հետևում է յեզրակացութեանն այն մասին, վոր գյուղացիութեանն ամբողջութեամբ առած կարող եր մեզ աջակցել Հոկտեմբերին լոկ այն չափով, վորչապիով վոր մենք մինչև վերջն էլ ինք հասցնում բուրժուական հեղափոխութեանը:

Յերկրորդ: Դուք պետք է ապացուցեք, վոր բոլշեիկները կարող էյին ձեռք բերել ամբողջ գյուղացիութեան աջակցութեանը Հոկտեմբերին ու Հոկտեմբերից հետո, վորչապիով վոր նրանք մինչև վերջն էլ ին հասցնում բուրժուական հեղափոխութեանը, առանց սխտեմատիկաբար կենսադրածելու պրոլետարիատի ու ամենաչֆավոր գյուղացիութեան զիկտատուրայի լոգունդը Հոկտեմբերի նախապատրաստման ամբողջ ժամանակաշրջանում, առանց այդ լոգունդից բղխող այն սխտեմատիկ պայքարի, վոր մղվում եր մանր-բուրժուական կուսակցութեանների համաձայնողականութեան դեմ, առանց գյուղացիութեան վորոշ խավերի ու խորհուրդներում գտնվող նրանց ներկայացուցիչների տատանումները սխտեմատիկորեն մերկացնելու, վորը բղխում է նույն այդ լոգունդից: Փորձեցեք ապացուցել այս, ընկ. Պոկրովսկի: Իսկապէս՝ մեզ ինչո՞ւ հաջողվեց ապահովել մեզ համար ամբողջ գյուղացիութեան աջակցութեանը Հոկտեմբերին ու Հոկտեմբերից հետո: Այն պատճառով, վոր մենք հնարափորութեան ստացանք մինչև վերջը հասցնելու բուրժուական հեղափոխութեանը: Մենք ինչո՞ւ այդպիսի հնարափորութեան ստացանք: Այն պատճառով,

վոր մեզ հաջողվեց ապահովել բուրժուազիայի իշխանութեանը և այն վոխարինել պրոլետարիատի իշխանութեամբ, վորը և միայն ընդունակ է մինչև վերջը հասցնելու բուրժուական հեղափոխութեանը: Մեզ ինչո՞ւ հաջողվեց ապահովել բուրժուազիայի իշխանութեանը և պրոլետարիատի իշխանութեան հաստատել: Այն պատճառով, վոր մենք Հոկտեմբերի նախապատրաստումը կատարում էյինք պրոլետարիատի ու ամենաչֆավոր գյուղացիութեան զիկտատուրայի լոգունդի ներքո, այն պատճառով, վոր այս լոգունդից յեննելով՝ մենք սխտեմատիկ պայքար էյինք մղում մանր-բուրժուական կուսակցութեանների համաձայնողականութեան դեմ, այն պատճառով, վոր յեննելով այդ լոգունդից՝ մենք սխտեմատիկ պայքար էյինք մղում միջակ գյուղացիութեան տապանումների դեմ խորհուրդներում, այն պատճառով, վոր միայն այդպիսի լոգունդ ունենալով՝ մենք կարող էյինք հաղթահարել միջակի տատանումները, ջախջախել մանր-բուրժուական կուսակցութեանների համաձայնողականութեանը և հալածել այնպիսի քաղաքական բանակ, վորն ընդունակ է պայքար մղելու իշխանութեանը պրոլետարիատի ձեռքն անցնելու համար:

Հաղով թե հարկ կա ապացուցելու, վոր առանց այս նախապայմանների, վորոնք վորոշեցին Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան ճակատագիրը, մենք չէյինք կարողանալ ձեռք բերել ամբողջ գյուղացիութեան աջակցութեանը վո՛չ Հոկտեմբերին, վո՛չ էլ Հոկտեմբերից հետո:

Ահա թե ինչպէս պետք է հասկանալ, ընկ. Պոկրովսկի, գյուղացիական պատերազմների միացումը պրոլետարական հեղափոխութեան հետ:

Ահա թե ինչու պրոլետարիատի ու ամենաչֆավոր գյուղացիութեան զիկտատուրայի լոգունդի ներքո Հոկտեմբերը նախապատրաստելու փաստին հակադրել ամբողջ գյուղացիութեան աջակցութեանը Հոկտեմբերի ժամանակ ու Հոկտեմբերից հետո—նշանակում է լենինիզմից վաշինչ չբխականալ:

Ձեր հիմնական սխալն այն է, վոր դո՛ւք չեք հասկացել, ընկ. Պոկրովսկի, վո՛չ Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան ընթացքում բուրժուական հեղափոխութեանը մինչև վերջը

հասցնելու խնդիրները հետ սոցիալիստական խնդիրների միահյուսվելու փաստը, վո՛չ Հոկտեմբերյան հեղափոխության այն առանձին պահանջները կենսագործելու մեխանիզմն, վորոնք բղխում են պրոլետարիատի ու ամենաչքավոր գյուղացիության դիկտատուրայի վերաբերյալ կուսակցության յերկրորդ ստորատեղիական լոզունգից:

Ձեր նամակը կարգալիս կարելի չե կարծել, թե վո՛չ թե մենք ենք գյուղացիությանը պրոլետարական հեղափոխության համար ծառայության վերցրել, այլ, ընդհակառակը, «գյուղացիությունն ամբողջությամբ առած», ներառյալ նաև կուլակությունը, իրեն համար ծառայության ե վերցրել բոլշևիկներին: Վատ կլինեյին բոլշևիկների գործերը, յեթե նրանք այդպես հեշտ ծառայության «մտնեյին» վոչ-պրոլետարական դասակարգերի մոտ:

1917 թվականի ապրիլի ժամանակաշրջանի կամենեվ-չխինան—ահա թե ինչն է ձեր վոտքերից քաշում, ընկ. Պոկրովսկի:

3) Դուք պնդում եք, թե Ստալինը տարբերություն չի տեսնում 1905 թվի իրադրության և մինչև 1917 թվի փետրվարը յեղած իրադրության միջև: Այդ, իհարկե, լուրջ է: Յես այդ չեմ ասել ու չեյի կարող ասել: Իմ նամակում յես խոսել եմ միայն այն մասին, վոր պրոլետարիատի ու գյուղացիության դիկտատուրայի վերաբերյալ կուսակցության լոզունգը, վորը տրվել էր 1905 թվականին, իր հաստատումն ստացավ 1917 թվականի փետրվարյան հեղափոխությամբ: Յեվ այս, իհարկե, ճիշտ է: Հենց այսպես էլ լենինը պատկերում էր դրությունը «Գյուղացիներն ու բանվորները» իր հոդվածում 1917 թվականի ուղտառսին:

«Միայն պրոլետարիատն ու գյուղացիությունը կարող են ապառել միապետությունը—այս էր այն ժամանակվա համար (նկատի յե անված 1905 թվականը: Ի. Ստ.) մեր դասակարգային քաղաքականության հիմնական բնորոշումը: Յեվ այդ բնորոշումը ճիշտ էր: 1917 թվականի փետրվարն ու մարտը մի ավելորդ անգամ հաստատեցին այդ»¹ (տե՛ս Տ. XXI, էջ 111):

Դուք պարզապես բարեհաճում եք բծախնդրություն անել, չափից դուրս «դիալեկտիկական» ընկե՛ր:

¹ Ընդգծումն իմն է: Ի. Ստ.:

4) Դուք վորձում եք, այնուհետև, մերկացնել Ստալինի հակասությունները, հակադրելով միջակի միջև Հոկտեմբերին ունեցած համաձայնողականությանը վերաբերող նրա թեղիսին մի ցիտատ Ստալինի «Լենինիցմի հարցերը» բրուշյուրից, վորտեղ խոսվում է պրոլետարիատի դիկտատուրայի ամրապնդումից հետո միջակ գյուղացիության հետ միատեղ սոցիալիզմ կառուցելու հնարավորության մասին: Մեծ աշխատանք հարկավոր չե անպացուցելու համար յերկու տարբեր յերևույթների այդպիսի նույնացման քաղաքական վոչ-դիտական լինելը: Յերկու տարբեր բաներ են՝ միջակը Հոկտեմբերից առաջ, յերբ իշխանության գլուխ էր կանդնած բուրժուազիան, և միջակը պրոլետարիատի դիկտատուրան ամրապնդվելուց հետո, յերբ բուրժուազիան արդեն եքսպրոպրիացիայի յե յենթարկված, կոռպերացիան զարգացած և ու արտադրության հիմնական միջոցները կենտրոնացած են պրոլետարիատի ձեռքում: Նույնացնել այն յերկու տեսակի միջակներին և միևնույն մակարդակի վրա դրնել նրանց,—այս նշանակում է յերևույթները գիտել պատմական իրադրության կապակցությունից դուրս ու կորցնել բոլոր հեռանկարները: Սա բոլոր ժամանակաթվերն ու ժամանակաշրջանները չվիթելով մեջբերումներ անելու զինովյեվյան մաներայի պես մի բան է: Յեթե սա կոչվում է «հեղափոխական դիալեկտիկա», ապա հարկավոր է ընդունել, վոր ընկ. Պոկրովսկին «դիալեկտիկական» պատրվակադրծություն (КРИВОТОБОРСТВО) մեջ խփել է բոլոր անկորները:

5) Մնացած հարցերը չեմ շոշափում, վորովհետև դրանում եմ, վոր նրանք արդեն սպառված են ընկ. Յան—սիու հետ ունեցածս նամակադրության մեջ:

20 մայիսի 1927 թ.:

Հայերեն թարգմանությունը լամբգրեց Բ. Մարտիրոսյան
Տեխն. լամբ. Ս. հաշտարյան
Մրբագրիչ Վ. Զիգելյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ Լ. Արսվյան

Յլավլիտի լիազոր № 4—3333 հրատ. № 615,
Գառլիկ № 163, արժամ 5.000,
Հանձնվել է արտադրության 21/XI 1938 թ.
Ստորագրվել է տպագրելու 8/XII 1938 թ.
Ֆինը 20 է. կազմը 30 է.

Չեմոհրատ—Փաղարական զրահանություն հրատարակչության տպարան,
Տեխն. Ալալիկյան № 65

А. 1939 г.
Акт № 39
Вкладн Л.

И. А. Мясной
1939 г. 10/10

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0186100

ԳԻՆԸ 50 Կ.

099

	Арм.
	3-1469a

И. СТАЛИН
О ЛОЗУНГЕ ДИКТАТУРЫ
ПРОЛЕТАРИАТА И БЕДНЕЙШЕГО
КРЕСТЬЯНСТВА В ПЕРИОД
ПОДГОТОВКИ ОКТЯБРЯ

Армгиз—Издательство полит. литературы
Ереван, 1938